

AANVULLEND ECOLOGISCH ONDERZOEK

WEVERSTEEG

TE OTTERLO

Ecologie

Rapportage aanvullend ecologisch onderzoek

Weversteeg te Otterlo

Opdrachtgever	Gemeente Ede Bergstraat 4 6711 DD Ede
Rapportnummer	15468.002
Versienummer	D1
Status	Eindrapportage
Datum	10 maart 2022
Vestiging	Gelderland Fabriekstraat 19c 7005 AP Doetinchem 088 - 5001600 doetinchem@econsultancy.nl
Opsteller	De heer C.C. Slemmer, BSc
Paraaf	
Kwaliteitscontrole	De heer ing. E.R. Witter
Paraaf	

Kwaliteitszorg

Econsultancy is lid van het Netwerk Groene Bureaus (NGB). Het NGB is een vereniging van ecologische advies- en -onderzoeksbureaus en werkt aan de kwaliteit van advisering gericht op natuur, landschap, water, milieu en ruimte en behartigt de belangen van groene adviesbureaus. Het Netwerk hanteert een gedragscode die opdrachtgevers en andere belanghebbenden een basis biedt om de leden aan te spreken op de kwaliteit van hun werk.

Econsultancy werkt volgens een dynamisch kwaliteits- en milieusysteem, zoals beschreven in het kwaliteits- en milieuhandboek. Ons kwaliteits- en milieusysteem is gecertificeerd volgens de eisen in de NEN-EN-ISO 9001 en NEN-EN-ISO 14001.

Betrouwbaarheid

Dit onderzoek is op zorgvuldige wijze uitgevoerd conform de toepasselijke en van kracht zijnde protocollen en richtlijnen voor onderzoek. Het onderzoek betreft echter een momentopname en geeft een inschatting van de aanwezigheid van beschermde soorten op de onderzoekslocatie. Het incidenteel voorkomen van beschermde soorten is nooit met zekerheid uit te sluiten. Econsultancy accepteert op voorhand geen aansprakelijkheid ten aanzien van mogelijke beslissingen die de opdrachtgever naar aanleiding van het door Econsultancy uitgevoerde onderzoek neemt.

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	1
2	GEBIEDSBESCHRIJVING	2
	2.1 Huidig gebruik onderzoekslocatie en omgeving	2
	2.2 Toekomstig gebruik van de onderzoekslocatie	2
3	RESULTATEN VOORGAAND ONDERZOEK	3
4	ONDERZOEKSMETHODIEK	4
5	ONDERZOEKSRESULTATEN	6
	5.1 Vleermuizen	6
	5.2 Das	7
	5.3 Kleine marterachtigen	10
	5.4 Zandhagedis	10
	5.5 Samenvatting	10
6	TOETSING AAN WET- EN REGELGEVING	12
	6.1 Gewone dwergvleermuis	12
	6.2 Das	12
	6.2.1 Effect op leefgebied das	12
	6.2.2 Gunstige staat van instandhouding behouden	13
	6.3 Kleine marterachtigen en zandhagedis	14
7	CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN	15

1 INLEIDING

Econsultancy heeft van de gemeente Ede opdracht gekregen voor het uitvoeren van een aanvullend ecologisch onderzoek aan de Weversteeg te Otterlo.

Het aanvullend ecologisch onderzoek is uitgevoerd in het kader van een bestemmingsplanwijziging en ontwikkeling van een woonwijk.

Het onderzoek is uitgevoerd naar aanleiding van de hernieuwde toetsing van de bestemmingplanwijziging. Op basis van eerder uitgevoerde en inmiddels verouderde studies (Econsultancy project 1084) werd verwacht dat actualisatie ten aanzien van het gebruik van het terrein door vleermuizen noodzakelijk is. Eerder aangetoonde functies zijn twee zomer- en paarverblijfplaatsen, een vliegroute en foerageergebied. Daarnaast is vanwege de wijziging in de provinciale vrijstellingslijst onderzoek naar kleine marterachtigen relevant. Vanwege de ligging ten opzichte van de Veluwe is ook onderzoek naar das en zandhagedissen uitgevoerd.

Econsultancy is lid van de branchevereniging "Netwerk Groene Bureaus" en werkt volgens de door het Netwerk opgestelde gedragscode en protocollen.

2 GEBIEDSBESCHRIJVING

2.1 Huidig gebruik onderzoekslocatie en omgeving

De onderzoekslocatie ($\pm 3.500 \text{ m}^2$) ligt aan de Weversteeg, grenzend ten oosten van de kern van Otterlo.

Volgens de topografische kaart van Nederland zijn de coördinaten van het midden van de onderzoekslocatie $X = 181.775$, $Y = 457.000$. In figuur 1 is een luchtfoto van de onderzoekslocatie weergegeven.

Figuur 1. Ligging onderzoekslocatie.

De onderzoekslocatie betreft een voormalig sportterrein dat gedurende enkele jaren niet meer als zodanig in gebruik is. De planlocatie bestaat uit twee voetbalvelden met daarom heen een bomerij. Op de planlocatie zijn kleedkamers aanwezig en een elektriciteitshuisje. De bebouwing met kleedkamers is voorzien van een plat dak en één van de kopgevels is voorzien van open stootvoegen. Het elektriciteitshuisje is voorzien van een zadeldak gedekt met dakpannen en overhangende kantpannen. De planlocatie is omgeven door een hekwerk.

2.2 Toekomstig gebruik van de onderzoekslocatie

De initiatiefnemer is voornemens op het terrein Weversteeg een zoekzone voor woningbouw (45-75 woningen) te realiseren. Vanwege een herontwikkeling landt waarschijnlijk een multifunctionele accommodatie in het gebied Weversteeg (sporthal, dorps huis en zorgvoorzieningen). Het gebouw wordt waarschijnlijk gebouwd aan de westzijde van het gebied, dus tegen de bestaande woonwijk aan. In deze accommodatie MFC komen sociaal-maatschappelijke, sportieve en culturele activiteiten.

3 RESULTATEN VOORGAAND ONDERZOEK

In het seizoen 2016 is onderzoek verricht naar de functies van het terrein voor huismussen (kwetterplek), sleedoornpage en vleermuizen (rapport 1084.001.01).

Huismus

Op 7 april 2016 is onderzoek gedaan naar een eventuele functie van de groenstrook als kwetterplek voor huismussen. Ook tijdens de ochtendronde van 19 mei 2016 is gelet op de aanwezigheid van een slaapplaats van de soort. Er zijn geen huismussen op of in de omgeving van de onderzoekslocatie waargenomen. Ook in de NDFF zijn geen aanvullende waarnemingen van de soort die aanleiding geven om te verwachten dat de groenstrook deel uitmaakt van het functioneel leefgebied van de huismus (functie kwetterplek).

Sleedoornpage

Rond de Weversteeg zijn op twee plekken eitjes aangetroffen. De aangetroffen eitjes hebben niet de karakteristieke ronde vorm van de sleedoornpage, maar zijn afgeplat met ribben en kunnen daardoor toegeschreven worden aan een andere soort. Waarschijnlijk betreft het de meidoornuil, een nachtvlindersoort. Overigens zijn er geen sleedoorns aangetroffen op de planlocatie.

Vleermuizen

Ter plaatse van de Weversteeg is sprake van een essentiële functie als vliegroute voor gewone dwergvleermuizen en laatvliegers. Verder zijn er in twee gebouwen zomerverblijfplaatsen aangetroffen en wordt deze bebouwing ook gebruikt als baltslocatie. Langs de Zandingsweg is een belangrijke foerageerfunctie die het behouden waard is.

Voor de sloop van de bebouwing met vleermuisfuncties is een ontheffing verleend, de tijdelijke mitigatie is aangebracht in 2017 (rapport 1084.004). De overige functies bleven gehandhaafd, door behoud van de groenstrook en aanpassing van de verlichting.

4 ONDERZOEKSMETHODIEK

Voor het onderzoek naar **vleermuizen** zijn in de periode half april tot oktober in totaal vijf veldbezoeken uitgevoerd. De veldbezoeken zijn in de avonduren en ochtenduren uitgevoerd. De inventarisatiemethode is conform het protocol voor vleermuisonderzoek (versie januari 2021), dat is opgesteld door het vleermuisvakberaad van het Netwerk Groene Bureaus. De onderzoeksinspanning is gebaseerd op de functies zomerverblijfplaats, kraamverblijf en paarverblijf/baltsplaats voor de gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis en laatvlieger. Gecombineerd is ook het overige terreingebruik vastgesteld (foerageergedrag en vliegroutes). Het protocol heeft tot doel het belang van de functies van onderzoekslocaties voor soorten vleermuizen effectief en efficiënt vast te stellen dan wel uit te sluiten. Doordat vleermuizen iedere (verblijfs)functie slechts een beperkte periode van het jaar gebruiken, is onderzoek naar alle op de onderzoekslocatie mogelijke functies noodzakelijk. Iedere (verblijfs)functie afzonderlijk geniet een jaarronde bescherming.

Het totaal aantal voorgestelde veldbezoeken is vastgesteld op basis van de grootte van de onderzoekslocatie, uitgaande van twee waarnemers per veldronde. De verwachting is dat met vijf bezoeken omtrent deze soortgroep voldoende zekerheid is verkregen over de functie van de onderzoekslocatie.

Voor het onderzoek is gebruik gemaakt van professionele batdetectors met opnamemogelijkheid (Pettersson D240x). Een batdetector zet het voor het menselijk gehoor niet hoorbare ultrasone geluid van vleermuizen om naar frequenties die wel hoorbaar zijn. Op basis van de geluidsfrequenties en ritmes kunnen verschillende soorten vleermuizen worden onderscheiden. De opnamemogelijkheid is belangrijk omdat de geluidsopnames kunnen worden gebruikt voor het determineren van soorten die op basis van hun geluid moeilijk zijn te onderscheiden (met name Myotis-soort) en waarbij het sonogram uitsluitel kan geven. Hierbij wordt gebruik gemaakt van analyseprogramma Batsound.

Voor het onderzoek naar **das** is het plangebied en directe omgeving onderzocht op sporen en verblijfsindicaties van de das. Dit is gedaan tot een afstand van 300 meter van het plangebied die toegankelijk was voor de deskundigen die het onderzoek uitvoerden. Om meer zekerheid te verkrijgen, zijn er ook nog wildcamera's geplaatst om een gebruiksfunctie van de das vast te stellen dan wel uit te sluiten. Aanvullend op het veldwerk, zijn de gegevens geraadpleegd vanuit de NDFF om meer informatie te verkrijgen over de aanwezigheid van dassen in het buitengebied. Met de verzamelde gegevens is een analyse gemaakt van de impact op het leefgebied van de soorten.

Voor het onderzoek naar **kleine marterachtigen** zijn met behulp van twee cameravallen en twee mostela's in de periode van maart tot juli onderzoeken verricht naar de functie van de onderzoekslocatie voor kleine marterachtigen. De onderzoeksinspanning bedroeg in totaal zes weken. Afhankelijk van de resultaten uit het onderzoek naar kleine marterachtigen is de onderzoeksopstelling aangepast gedurende de periode van zes weken onderzoek. Indien nodig werden camera's of mostela's verplaatst of werden er extra camera's ingezet om de functie van de onderzoekslocatie voor kleine marterachtigen vast te kunnen stellen.

Voor het onderzoek naar **zandhagedis** zijn 3 waarneemrondes in de periode half april tot eind mei uitgevoerd om daarmee de functie van het plangebied voor zandhagedissen te onderzoeken. Voor het onderzoek is gebruik gemaakt van herpetoplaten (die omgedraaid kunnen worden) en zichtwaarnemingen door een vaste route te lopen.

Overzicht veldbezoeken

Het onderzoek bestond uit diverse veldbezoeken. Onderstaande tabel bevat een overzicht van de uitgevoerde veldbezoeken.

Tabel I. Overzicht van de diverse veldbezoeken.

		maart	april	mei	juni	juli	augustus	september
vleermuizen	tijdstip	-			2 x avond*, 1 x ochtend*	-	2 x avond	
	datum				19 mei, 15 en 23 juni 2021		23 augustus en 16 september 2021	
	functie				zomer- en kraamverblijf Foerageergebied en vlieg- route			paarverblijf, vlieg- route foerageergebied
Das	tijdstip	2 x overdag sporen zoeken, in combinatie met cameravallen						
	datum	15 & 26 april, 19 mei en 1 juni 2021						
	functie	territorium						
Kleine marterachtigen	tijdstip	cameraval en mostela onderzoek (iedere twee weken camera's controleren)						-
	datum	15 & 26 april, 19 mei en 1 juni 2021						
	functie	functionele leefomgeving / vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen						
Zandhagedis	tijdstip	Zichtwaarnemingen en platen omdraaien						-
	datum	15 & 26 april, 19 mei en 1 juni 2021						
	functie	Zomer-/voortplantings-/eilegbiotoop						

Tijdens de veldbezoeken waren de weersomstandigheden voor het waarnemen van vleermuizen gunstig. Tijdens geen van de veldbezoeken was de temperatuur lager dan 10 °C. De windsnelheid lag beneden de 5 Bft. en er was geen sprake van neerslag, anders dan een lichte motregen.

Tabel II. Omstandigheden aanvullende onderzoeken vleermuizen.

Datum	Tijd	Temperatuur	Weersomstandigheden
19 mei 2021	21.00 – 23.30	11 °C	Droog, 2 Bft.
15 juni 2021	03.15 – 05.20	15 °C	Droog, 1 Bft.
23 juni 2021	21.40 – 00.05	15 °C	Vanaf 23.30 lichte regen maar ruim na uitvliegmoment, 2 Bft.
23 augustus 2021	22.10 – 00.10	16 °C	Droog, 3 Bft.
16 september 2021	22.10 – 00.10	16 °C	Droog, 2 Bft.

5 ONDERZOEKSRESULTATEN

5.1 Vleermuizen

Zomer-/kraamverblijfplaatsen

In het voorjaar en in de zomer van 2021 zijn twee avondbezoeken en een ochtendbezoek op de locatie afgelegd met als doel te onderzoeken of de onderzoekslocatie een functie heeft als zomer- of kraamverblijfplaats van vleermuizen. Vanwege het ontbreken van boomholtes op de onderzoekslocatie lag de focus gedurende het onderzoek op gebouwbewonende soorten. Uit het onderzoek bleek dat er een zomerverblijfplaats van een gewone dwergvleermuis in het elektriciteitshuisje aanwezig is. Deze functie was ook al eerder aangetroffen gedurende het vleermuizenonderzoek van 2016. De invliegopening bevindt zich aan de noordzijde van het elektriciteitshuisje bij de ruimte van een overhangende kantpan (figuur 2). Behalve deze zomerverblijfplaats zijn er geen andere zomer- of kraamverblijfplaatsen waargenomen. Ten opzichte van het vleermuizenonderzoek uit 2016 zijn er geen nieuwe functies voor vleermuizen aangetroffen.

Figuur 2. Zomerverblijfplaats gewone dwergvleermuis in elektriciteitshuisje.

Vliegroute en foerageergebied

Het onderzoek naar vliegroutes en foerageergebied voor vleermuizen is geactualiseerd in 2021. Uit het onderzoek bleek dat beide aangetroffen functies nog steeds aanwezig zijn. De vliegroute langs de bomenrij aan de noordzijde van de planlocatie wordt nog steeds gebruikt door gewone dwergvleermuizen en laatvliegers. Op het hoogtepunt werd de vliegroute gebruikt door 88 gewone dwergvleermuizen en 12 laatvliegers. Verder werd het voetbalveld en de omliggende bomenrijen gebruikt door enkele gewone dwergvleermuizen, laatvliegers en rosse vleermuizen. Het ging hier om hooguit 5 exemplaren per veldronde. De planlocatie werd niet druk bezocht als foerageergebied, het gros van de vleermuizen passeerde slechts de planlocatie. Ten opzichte van het onderzoek in 2016 zijn er geen nieuwe functies op de planlocatie aangetroffen voor vleermuizen.

Balts-/paarverblijfplaatsen

In het najaar is doormiddel van twee bezoeken onderzoek uitgevoerd naar de functie van de planlocatie als paar-/baltsverblijfplaats voor vleermuizen. Vanwege het ontbreken van boomholtes is met name gelet op baltsende gewone dwergvleermuizen of ruige dwergvleermuizen die doormiddel van het produceren van sociale geluiden vrouwtjes naar hun paarverblijfplaatsen proberen te lokken. Uit het onderzoek naar balts-/paarverblijfplaatsen van vleermuizen is gebleken dat de aangetroffen zomerverblijfplaats bij het elektriciteitshuisje ook gebruikt wordt als paarverblijfplaats. Een baltsend gewone dwergvleermuis mannetje baltste gedurende beide avonden rondom de aangetroffen verblijfplaats wat duidt op de aanwezigheid van een paarverblijfplaats. Ten opzichte van het onderzoek dat in 2016 is aangetroffen zijn er geen nieuwe functies voor vleermuizen aangetroffen. In figuur 3 is de aangetroffen verblijfplaats van de gewone dwergvleermuis op kaart weergegeven.

Figuur 3. Locatie zomer-/paarverblijfplaats op basis van inventarisatie in het seizoen 2021.

5.2 Das

Aanvullend cameraonderzoek

In de periode 15 april tot 1 juni is middels geplaatste camera's, onderzoek verricht naar de functie van de onderzoekslocatie voor de das. Uit de camerabeelden is gebleken dat de das meerdere nachten per week (zie tabel III) op de onderzoekslocatie komt om te foerageren op de voormalige voetbalvelden. In de figuren 4 t/m 6 zijn foto's weergegeven van de das die op de onderzoekslocatie foerageert. Op de onderzoekslocatie zijn dan ook tientallen graafputjes waargenomen die afkomstig zijn van foeragerende dassen. Op de onderzoekslocatie zijn geen vluchtpijpen van de das aangetroffen. De onderzoekslocatie wordt alleen gebruikt om te foerageren.

Figuur 4. Foeragerende das op onderzoekslocatie op 26 mei 2021.

Figuur 5. Foeragerende das op onderzoekslocatie op 20 mei 2021.

Figuur 6. Foeragerende das op onderzoekslocatie op 5 mei 2021.

Tabel III. Data waarop das op camera is gesignaleerd.

17 april 2021	Week 15	23 april 2021	Week 16	5 mei 2021	Week 18	22 mei 2021	Week 20
18 april 2021	Week 15	24 april 2021	Week 16	8 mei 2021	Week 18	26 mei 2021	Week 21
19 april 2021	Week 16	29 april 2021	Week 17	9 mei 2021	Week 18		
20 april 2021	Week 15	30 april 2021	Week 17	20 mei 2021	Week 20		
22 april 2021	Week 16	4 mei 2021	Week 18	21 mei 2021	Week 20		

Leefgebied analyse

Op basis van de resultaten van het cameraonderzoek is in september 2021 een breder leefgebied analyse uitgevoerd om de functies van de das in kaart te brengen. In eerste instantie is gezocht naar een dassenburcht en bijbehorende vluchtpijpen. Ten oosten van de planlocatie zijn diverse vluchtpijpen en een burcht aangetroffen in het bosgebied ten noorden van de Zanding. In de figuren 7 t/m 12 zijn foto's van de burcht en de vluchtpijpen weergegeven.

Figuur 7. Burcht das.

Figuur 8. Burcht.

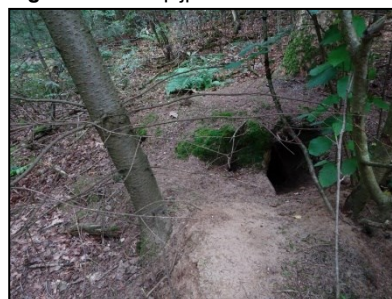
Figuur 9. Vluchtpijp.

Figuur 10. Vluchtpijp.

Figuur 11. Vluchtpijp.

Figuur 12. Vluchtpijp.

Verder is gekeken wat de das kan gebruiken als foerageergebied buiten de planlocatie. In het bos ten noorden van de Zanding zijn veel graafputjes en latrines waargenomen die duiden op actief gebruik van de das. In de figuren 14 en 15 zijn foto's van enkele graafputjes en een latrine weergegeven. Verder is er op korte afstand van de onderzoekslocatie een akker aanwezig (die met name in het najaar kan dienen als bulk-voedsel voor de das in de vorm van maïskolven) en een grasland perceel die de das gebruikt om regenwormen en dergelijke te zoeken. In de figuren 16 en 17 zijn foto's weergegeven van deze agrarische percelen.

Tevens is gekeken of de Hoge Veluwe ten oosten van de onderzoekslocatie toegankelijk is voor de das. Dit blijkt zo te zijn door de aanwezigheid van een faunapassage door het hekwerk heen (figuur 13). De faunapassage wordt gebruikt door de das zo bleek uit de aanwezigheid van sporen en een verse latrine van de das direct naast de faunapassage. Dit betekent dat het leefgebied van de das zich niet alleen beperkt tot het bosgebied en agrarische percelen ten oosten van de kern van Otterlo maar dat ook de Hoge Veluwe onderdeel uitmaakt van het leefgebied. In figuur 18 zijn de aangetroffen functies voor de das op kaart weergegeven.

Figuur 13. Faunapassage voor soorten als de das bij hekwerk Hoge Veluwe.

Figuur 14. Graafputjes in het bosgebied van das.

Figuur 15. Verse latrine in bos.

Figuur 16. Graslandperceel ten oosten van onderzoekslocatie.

Figuur 17. Maïsakker ten zuiden van de onderzoekslocatie.

Figuur 18. Functies van de das op basis van leefgebied analyse in 2021.

5.3 Kleine marterachtigen

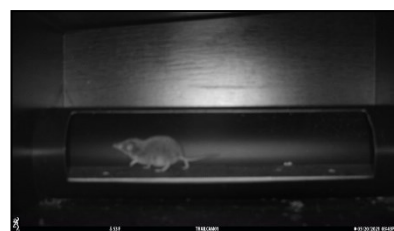
In het onderzoeksgebied zijn diverse camera's en mostela's geplaatst om de functie van het plangebied voor kleine marterachtigen te bepalen. Teven is er gezocht naar sporen zoals uitwerpselen om te onderzoeken of de planlocatie door kleine marterachtigen wordt gebruikt. Een aantal camera's is gedurende het onderzoek verplaatst met als doel een zo breed mogelijk beeld van het gebruik van de planlocatie door kleine marterachtigen te verkrijgen. Uit het camera- en sporenonderzoek is gebleken dat de planlocatie niet in gebruik is door kleine marterachtigen. Er zijn geen sporen aangetroffen en er zijn geen kleine marterachtigen vastgelegd op de wildcamera's en in de mostela's. Wel zijn er diverse andere vogels en zoogdieren vastgelegd op de camera zoals is te zien in de figuren 19 t/m 24.

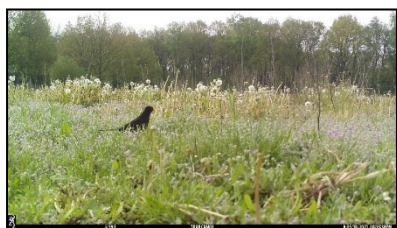
Figuur 19. Gewone bosmuis in mostela.

Figuur 20. Juvenile eekhoorn in mostela.

Figuur 21. Spitsmuis spec. in mostela.

Figuur 22. Foeragerende merel.

Figuur 23. Foeragerende zanglijster

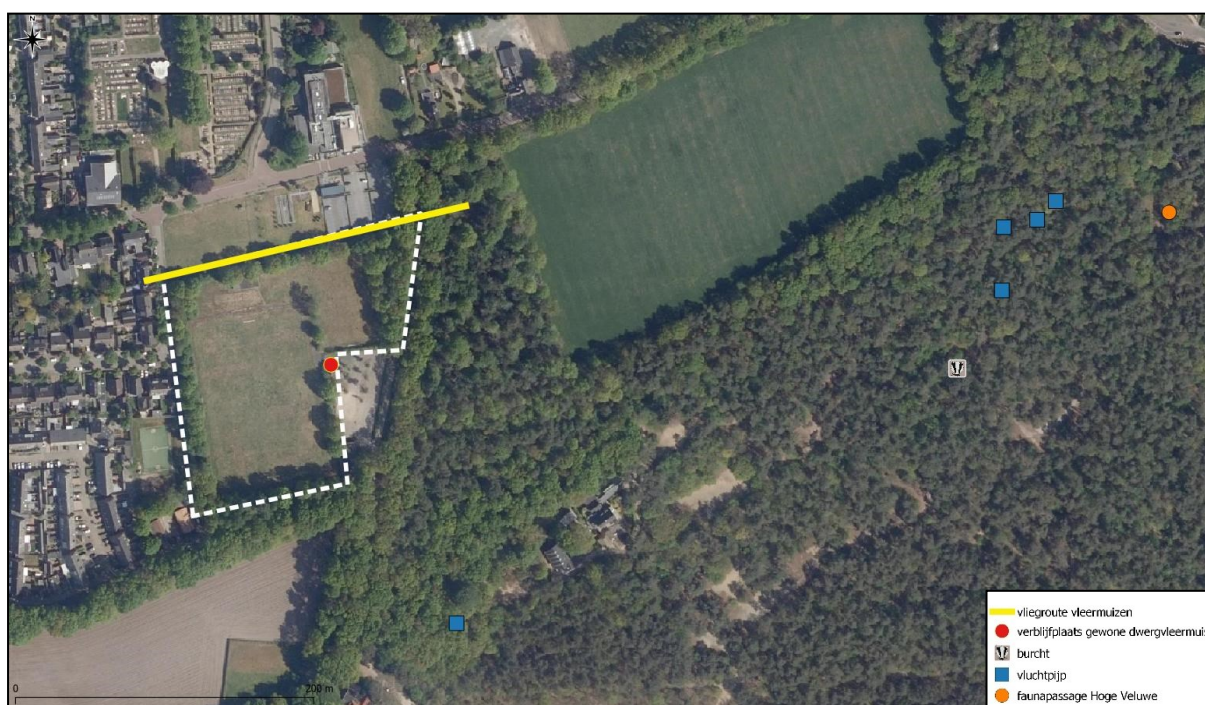
Figuur 24. Haas op onderzoekslocatie.

5.4 Zandhagedis

In het voorjaar van 2021 is onderzoek verricht naar de functie van de planlocatie voor zandhagedissen. Hiervoor zijn op een aantal warme dagen in het voorjaar veldbezoeken afgelegd waarbij routes zijn doorlopen en zonnige open plekken zijn afgezocht naar de aanwezigheid van de zandhagedis. Verder zijn er een aantal herpetoplaten uitgelegd en gecontroleerd op de aanwezigheid van de zandhagedis. Gedurende geen van de onderzoeken is een zandhagedis waargenomen. Het onderzoek is uitgevoerd conform het soortinventarisatieprotocol van het Netwerk Groene Bureaus waardoor op basis van de resultaten met voldoende zekerheid gesteld kan worden dat de onderzoekslocatie geen functie heeft voor de zandhagedis.

5.5 Samenvatting

In figuur 25 zijn de aangetroffen functies op de onderzoekslocatie samengevat weergegeven. Voor vleermuizen zijn er geen nieuwe functies aangetroffen ten opzichte van het eerder uitgevoerde onderzoek in 2016. Voor kleine marterachtigen en de zandhagedis zijn er geen beschermde functies op de onderzoekslocatie aanwezig. De onderzoekslocatie wordt gebruikt door de das om te foerageren.

Figuur 25. Aangetroffen functies op en rondom de planlocatie op basis van inventarisatie in 2021.

6 TOETSING AAN WET- EN REGELGEVING

6.1 Gewone dwergvleermuis

Alle vleermuissoorten vallen onder het beschermingsregime van de Habitatrichtlijn en de conventie van Bonn, in de Wet natuurbescherming ondergebracht in artikel 3.5. De verboden handelingen die van toepassing zijn op de vleermuizen betreffen het opzettelijk verstoren, doden of vangen van de dieren en het beschadigen of vernielen van de rust- en voortplantingsplaatsen.

Voor de aanwezige functies voor vleermuizen is de initiatiefnemer in het bezit van een ontheffing van de Wet natuurbescherming die aangevraagd is op basis van de resultaten van het onderzoek uit 2016. Uit het onderzoek van 2021 is gebleken dat er geen nieuwe, niet eerder aangetoonde, functies voor vleermuizen op de planlocatie aanwezig zijn. De ontheffing is daarom nog steeds geldig. De tijdelijke mitigatie voor vleermuizen is reeds getroffen. Voor de uitvoering van de werkzaamheden dienen de voorschriften vanuit de ontheffing in acht genomen te worden. Econsultancy heeft hiervoor al een adviesrapportage opgesteld (rapport 1084.004).

6.2 Das

In de omgeving van de planlocatie is een burcht met bijbehorende vluchtpijpen van de das aanwezig. Tevens wordt de directe omgeving gebruikt als foerageergebied voor de das. Zo zijn er weilanden en akkers aanwezig maar ook bos- en heideterreinen. Verder maakt de Hoge Veluwe onderdeel uit van het leefgebied van de lokale populatie dassen.

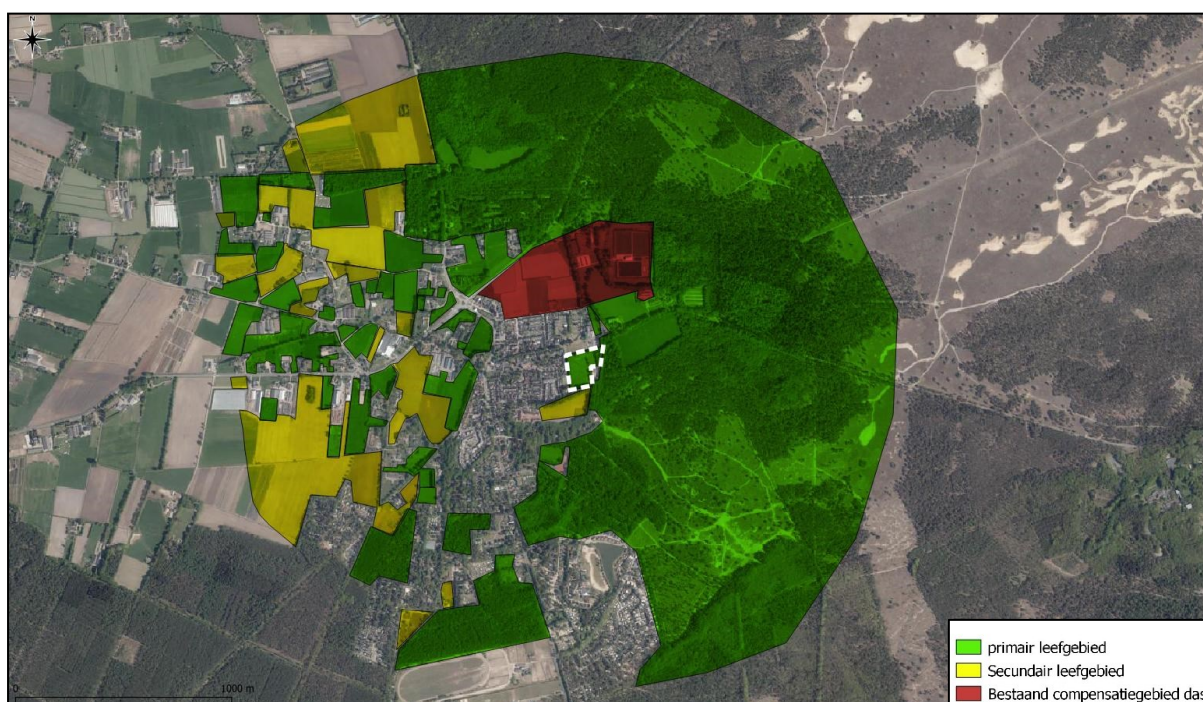
6.2.1 Effect op leefgebied das

Het effect van de voorgenomen nieuwbouw op het leefgebied is bepaald aan de hand van een territoriumanalyse van de das. De omvang van een territorium van dassen is lastig te bepalen, omdat het afhankelijk is van de kwaliteit van het totale leefgebied. Het territorium van een das kan klein uitvallen wanneer het gebied voedselrijk is, terwijl een voedselarm gebied leidt tot een groter territorium. Daardoor kan de grootte variëren van 30 tot 150 hectare in optimaal gebied, en van 150 tot 600 hectare in marginaal gebied. Het foerageergebied ligt tot ongeveer 1,5 tot 12 kilometer van de burcht. Er moet in ieder geval voldoende foerageergebied liggen binnen 500 meter tot enkele kilometers (BIJ12, 2017).

Een combinatie van verschillende biotopen vormt het foerageergebied van de das, zoals akker- en weidelandschappen met voldoende bosjes, houtwallen en heggen. De rustlocaties van de dassen (de burchten) in combinatie met foerageergebied worden het functioneel leefgebied genoemd. Het functioneel leefgebied is voor de gehele onderzoekslocatie en omgeving in kaart gebracht. Vanaf de locaties van de actieve burchten is in een straal van 1,5 kilometer gekeken naar de hoeveelheid geschikt (functioneel) leefgebied.

Het geschatte functioneel leefgebied binnen 1,5 kilometer van de actieve burchten is weergegeven in figuur 26. Als ongeschikt gebied is de bebouwing en tuinen aangemerkt, ondanks het feit dat tuinen gebruikt kunnen worden als foerageergebied voor de das. Als primair leefgebied is bos en grasland aangemerkt. Binnen een straal van 1,5 km is ook landbouwgrond aanwezig. Dit is aangemerkt als secundair leefgebied dat alleen functioneel is als er mais of andere gewassen wordt verbouwd. Het totaal functioneel leefgebied van de das bedraagt 541,1 ha.

Bij de voetbalvelden is eerder al compensatie getroffen voor de das. Omdat het onzeker is of dit gebruikt wordt door dezelfde dassenfamilie als de dassen die gebruik maken van de onderzoekslocatie, is dit leefgebied niet meegenomen in de analyse.

Figuur 26. Functioneel leefgebied (groen) van de das in een straal van 1,5 kilometer vanaf de actieve burchten en vluchtpijpen, met daarin de ligging van het plangebied (witte stippellijn). Het secundair leefgebied is akkergrond (geel).

Niet het gehele perceel gaat verloren voor de das. De randen van het perceel blijven in de oorspronkelijke staat behouden. Geschat wordt dat er 1,9 ha (bouwpercelen) functioneel leefgebied verloren zal gaan (tabel IV). Verwacht wordt dat het primair leefgebied met zo'n 0,41 procent zal afnemen en het gehele leefgebied met slechts 0,35%. Hierbij is het bestaande compensatiegebied van de das niet in meegenomen omdat het onzeker is of dit gebruikt wordt door dezelfde dassenfamilie als die gebruik maakt van de onderzoekslocatie.

Tabel III Oppervlakte leefgebiedstypen en afname door voorgenomen ingreep.

Leefgebied	Oppervlakte	Afname (ha)	Afname (%)
Primair (totaal)	459,0 ha	1,9 ha	0,41 %
Secundair	82,1 ha	-	-
Totaal	541,1	1,9 ha	0,35 %

6.2.2 Gunstige staat van instandhouding behouden

Als gevolg van de voorgenomen ingreep gaat ongeveer 1,9 ha aan primair leefgebied verloren. Dit is een afname van 0,41 procent van het totale primaire leefgebied (grasland en bos), wanneer een straal van 1,5 km vanaf de burcht wordt aangehouden. Een afname van slechts 0,41 procent zal niet leiden tot aantasting van de bestaande burcht van de das. In de omgeving blijft ruim voldoende geschikt leefgebied behouden.

Het grasland op de onderzoekslocatie betreft twee voormalige voetbalvelden in Otterlo. Tot 5 jaar terug werden de velden nog gebruikt door de vereniging. Dit betekent dat het voetbalveld pas sinds kort onderdeel uitmaakt van het leefgebied van de das. Op basis van dit gegeven in combinatie met de vele foerageermogelijkheden in de omgeving van de planlocatie, maakt dat gesteld kan worden dat de planlocatie geen onderdeel uitmaakt van het essentieel foerageergebied voor de das. Het verlies van de foerageermogelijkheden op de planlocatie zal niet leiden tot aantasting van beschermde functies van de das. Als gevolg van de werkzaamheden is daarom geen sprake van overtreding van de Wet natuurbescherming.

6.3 Kleine marterachtigen en zandhagedis

Uit het verrichte onderzoek is gebleken dat de planlocatie geen functie heeft voor kleine marterachtigen en de zandhagedis. De voorgenomen werkzaamheden zullen daarom niet leiden tot aantasting van een beschermde functie van één van deze soorten. De voorgenomen initiatieven leiden daarom niet tot overtreding van de Wet natuurbescherming ten aanzien van de zandhagedis en kleine marterachtigen. Er zijn dan ook geen maatregelen nodig voor deze soortgroepen gedurende de werkzaamheden.

7 CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN

Econsultancy heeft in opdracht van de gemeente Ede een aanvullend ecologisch onderzoek uitgevoerd aan de Weversteeg te Otterlo.

Het aanvullend ecologisch onderzoek is uitgevoerd in het kader van een bestemmingsplanwijziging en ontwikkeling van een woonwijk.

Voorgenomen ingreep

De initiatiefnemer is voornemens op het terrein Weversteeg een zoekzone voor woningbouw (45-75 woningen) te realiseren. Vanwege een herontwikkeling landt waarschijnlijk een multifunctionele accommodatie in het gebied Weversteeg (sporthal, dorps huis en zorgvoorzieningen). Het gebouw wordt waarschijnlijk gebouwd aan de westzijde van het gebied, dus tegen de bestaande woonwijk aan. In deze accommodatie MFC komen sociaal-maatschappelijke, sportieve en culturele activiteiten.

Functie onderzoekslocatie voor beschermde soorten

Voor vleermuizen zijn er geen nieuwe functies aangetroffen ten opzichte van het eerder uitgevoerde onderzoek in 2016. Voor kleine marterachtigen en de zandhagedis zijn er geen beschermde functies op de onderzoekslocatie aanwezig. De onderzoekslocatie wordt gebruikt door de das om te foerageren. Echter betreft de planlocatie geen essentieel leefgebied voor de das. In de directe omgeving is meer geschikt leefgebied voor de das aanwezig waardoor door de voorgenomen werkzaamheden geen sprake is van overtreding van de Wet natuurbescherming ten aanzien van de das.

Conclusie

Ten aanzien van vleermuizen dienen de voorschriften uit de verleende ontheffing in acht genomen te worden. Hiervoor dient de bebouwing ongeschikt gemaakt te worden, waarna een controlerende uitgevoerd moet worden. In de nieuwbouw dienen permanente voorzieningen voor vleermuizen onder ecologische begeleiding gerealiseerd te worden. Ten aanzien van de zandhagedis en kleine marterachtigen zijn er geen maatregelen nodig om overtreding van de Wet natuurbescherming te voorkomen.

Verklarende woordenlijst

Activiteitenplan

Een activiteitenplan dient als begeleidend document voor een ontheffingsaanvraag. In het activiteitenplan zijn maatregelen verwoord waarmee de functionaliteit van een rust- of verblijfplaats van een beschermde soort behouden blijft en schade aan individuen wordt voorkomen.

Externe werking

Niet alleen activiteiten in een Natura 2000-gebied/EHS hebben invloed op de staat van instandhouding van het gebied, ook activiteiten buiten het gebied kunnen de natuurwaarden in een gebied beïnvloeden. Dit wordt "externe werking" genoemd. Er bestaat geen ruimtelijke grens voor externe werking: bepalend zijn de effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van de soorten en habitattypen in het Natura 2000-gebied/ EHS, ongeacht de afstand tot het beschermde gebied.

Expert Judgement

Inschatting van een deskundige op grond van zijn kennis en ervaring.

Foerageerhabitat

Het gebied waarbinnen een soort voedsel zoekt.

Foerageren

Zoeken en vinden van voedsel door dieren (jachtgebied).

Functioneel leefgebied

Hiermee wordt het gebied dat is benodigd om de functionaliteit van een voortplantingsplaats of van een vaste- rust of verblijfplaats te behouden. Een nestlocatie of voortplantingsplaats kan bijvoorbeeld alleen succesvol functioneren, wanneer er voldoende habitat (schuilgelegenheid, voedsel etc.) van voldoende kwaliteit aanwezig is om te kunnen paren, eieren te leggen en jongen groot te brengen.

Gunstige staat van instandhouding

Er is sprake van een gunstige staat van instandhouding van een soort of habitatype als de omstandigheden waarin de soort of het habitatype voorkomt perspectief bieden op een duurzaam voortbestaan van die soort of dat habitatype.

Habitat

Omvat de plaatsen waar een bepaald organisme voorkomt doordat de abiotische en biotische factoren (niet levende en levende natuur) van die plaatsen voldoen aan de eisen en toleranties die het organisme stelt om te kunnen overleven, groeien en zich voortplanten.

Kraamverblijfplaats

Voortplantingsplaats van vleermuizen. Het gaat hierbij vaak om de vrouwelijke exemplaren van een kolonie (ook wel kraamgroep genoemd) die gezamenlijk hun jongen grootbrengen. De aantallen vleermuizen in een kraamgroep kan oplopen tot meerdere honderden exemplaren.

Landschappelijk inpassingsplan

Het inpassen van ruimtelijke ontwikkelingen in het buitengebied middels een ontwerp van de groenvoorziening, dat voldoet aan het beleid ten aanzien van ruimtelijke kwaliteit. Hierdoor wordt zorg gedragen dat een ruimtelijke ontwikkeling past in het landschap.

Landhabitat

Amfibieën zijn voor de voortplanting afhankelijk van water. Buiten de voortplantingsperiode maakt de soortgroep gebruik van landhabitat als onderdeel van het leefgebied. Landhabitat voor amfibieën omvat onder andere structuurrijke of opgaande vegetatie zoals (loof)bos, houtwallen, struikgewas, heide, ruigtekruiden, vegetaties en moeras.

Mitigerende maatregelen

Maatregelen die negatieve effecten bij een ingreep voorkomen of reduceren.

Omgevingscheck

Een omgevingscheck wordt uitgevoerd bij verlies van leefgebied van een jaarrond beschermde functie van een soort die door een ingreep (tijdelijk) verloren gaat. De omgeving van de ingreep wordt door een ter zake deskundige beoordeeld op aanwezigheid van voldoende alternatief leefgebied en/of potentiële verblijfplaatsen.

Ontheffing

De Wet natuurbescherming is gemaakt om planten- en diersoorten die vrij in het wild leven te beschermen. Om deze kwetsbare soorten te beschermen bevat de Wet natuurbescherming een aantal verbodsbepalingen. Onder bepaalde voorwaarden mogen de activiteiten wel doorgaan, daarvoor kan een ontheffing benodigd zijn. Een ontheffing is een besluit waarbij in een individueel concreet geval een uitzondering op een wettelijk verbod wordt gemaakt.

Paarverblijfplaats

Dit is een verblijfplaats die hoofdzakelijk in het najaar (september/oktober) door vleermuizen worden gebruikt om te paren. Een mannetje kan een dergelijke verblijfplaats met meerdere vrouwtjes delen. In de omgeving van de paarverblijfplaats wordt veelal door het territoriale mannetje middels baltsvluchten getracht vrouwtjes aan te lokken.

Populatie

Een biologische populatie is een groep individuen van dezelfde soort die zich onderling voortplant en als zodanig geïsoleerd is van andere zulke groepen.

Rode Lijst

Rode Lijsten laten zien welke soorten zijn verdwenen en welke soorten in een gebied sterk zijn achteruitgegaan of zeldzaam zijn. Er bestaan verschillende Rode Lijsten. Voor vogels, voor zoogdieren, planten, paddenstoelen, insecten en voor allerlei andere soortgroepen. Rode Lijsten hebben geen officiële juridische status. Plaatsing op de lijst maakt een dier dus nog geen 'beschermde diersoort' in de zin van Wet natuurbescherming. De Rode Lijsten hebben in de praktijk wel een belangrijke signaleringfunctie. Door de Rode Lijst te raadplegen, kunnen alle instellingen die met natuurbehoud te maken hebben rekening houden met bedreigde soorten.

Significant negatief effect

Een effect is in het kader van de Wet natuurbescherming significant als de instandhoudingsdoelen van het Natura 2000-gebied dreigen te worden aangetast.

Het begrip 'significant' staat centraal in de toepassing van het beschermingsregime voor Natura 2000-gebieden bij zowel vaststelling van beheerplannen als de vergunningverlening. Het bepaalt of een uitvoerige toetsing, een zogenaamde passende beoordeling, moet worden uitgevoerd. Indien als gevolg van een ingreep de toekomstige oppervlakte habitat of leefgebied, aantal van een soort of kwaliteit van een habitat lager zal worden dan zoals bedoeld in de instandhoudingsdoelstelling, dan kan sprake zijn van significante gevolgen. Voor het goede begrip, de soorten hoeven er niet te zitten, het gebied moet geschikt zijn voor de soorten.

Vaste rust- of voortplantingsplaats

Een plek binnen het leefgebied van een soort die essentieel is voor de levenscyclus van een individu. Wet natuurbescherming omschrijft niet exact wat een vaste rust- of voortplantingsplaats is. Dit is soortafhankelijk.

Vliegroute

Een vaste route die door vleermuizen wordt gebruikt tussen de verblijfplaatsen naar foerageergebieden.

Winterverblijfplaats

Verblijfplaats die gebruikt wordt om de periode van winterrust te overbruggen. Voor vleermuizen zijn dit vorstvrije, maar koele en vochtige plekken. Er kan sprake zijn van massaverblijfplaatsen, verblijfplaatsen van kleine groepen of één of enkele individuen.

Zomerverblijfplaats

Buiten de kraamperiode worden deze door vrouwtjes gebruikt, binnen de kraamperiode door individuele mannetjes.

